

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра загальної економічної теорії і економічної політики

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

Д.е.н. професор Уперенко М.О.

“28” травня 2018 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.030501 «Економічна теорія»

за темою:

Економічний розвиток крізь призму культурної неоднорідності

Виконавець

Студентка
Пушкова Раїса Георгіївна
факультету економіки та
управління підприємництвом

/підпис/

Науковий керівник

к.е.н, доцент
Бакланова Олена Григоріївна

/підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ЕВОЛЮЦІЯ ТЕОРІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	
1.1. Концепції економічного розвитку.....	5
1.2. Інституціональний внесок в теорію економічного розвитку.....	12
1.3. Соціокультурні чинники економічного розвитку.....	21
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНО НЕОДНОРІДНИХ КРАЇН	
2.1. Економічний розвиток західноєвропейських країн.....	25
2.2. Протиріччя східних країн, що швидко розвиваються.....	32
2.3. Особливості ринкової трансформації православних країн.....	45
РОЗДІЛ 3. ВПЛИВ СОЦІО-КУЛЬТУРНИХ ЧИННИКІВ НА РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ	
3.1. Історична обумовленість економічного розвитку України.....	51
3.2. Шляхи покращення стану економіки України за допомогою соціо-культурних чинників.....	57
ВИСНОВКИ.....	64
Список використаних джерел	
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Усі сфери суспільного розвитку в різній мірі відчують на собі вплив соціо-культурних чинників, тому що суспільство – це соціокультурне формування, в якому сфера культури забезпечує виробництво, збереження, поширення й освоєння культурних благ і послуг, регулює процеси виховання і формування особистості, розвиває культуру праці, побуту і різноманітних сфер життєдіяльності людини.

Актуальність обраної теми визначається тим, що соціо-культурні чинники в сучасних умовах певною мірою відіграють роль важливого соціального механізму, що забезпечує формування людського капіталу та механізмів співпраці. Соціально-культурні особливості визначають специфічність форм самоорганізації людини, співтовариств, колективів, механізмів реалізації контрактних відносин, впливають на характер регулювання процесів колективної співпраці та економічні відносини, корегуючи таким чином тип соціально-економічної системи,.

Метою дослідження є аналіз взаємозв'язку між соціо-культурними чинниками - традиційним, релігійним, ментальним тощо - та характером розвитку національної економіки.

Завдання випускної роботи полягає у наступному:

1. Проаналізувати, яким чином соціо-культурні чинники взаємодіють з економікою .
2. Виявити, які культурні фактори мають більш вагомий вплив на розвиток економіки.
3. Дослідити економічний розвиток країн з різними культурними особливостями та визначити ,на які з соціо-культурних факторів потрібно вплинути, щоб досягти успіху в економіці своєї країни.

Об'єктом дослідження моєї роботи є економічний розвиток як реальна основа для подальшого соціально-економічного прогресу.

Предметом дослідження є особливості економічного розвитку в культурно неоднорідних країнах.

Методи дослідження. В своїй роботі я використовую декілька методів дослідження, а саме: сходження від абстрактного до конкретного, історичний; метод дедукції(у самому загальному змісті - це перехід в процесі пізнання від загального до приватного (одиничного), виведення останнього з першого); аналізу(поділ об'єкта на складові частини з метою їх самостійного вивчення); синтезу(об'єднання - реальне або уявне - різних сторін, частин предмета в єдине ціле); емпіричний метод(спостереження і дослідження конкретних явищ, експеримент, а також узагальнення, класифікація та опис результатів дослідження і експерименту, впровадження їх у практичну діяльність людей.)

ВИСНОВКИ

В даний час для вчених і політиків багатьох країн стає очевидним той факт, що необхідною умовою економічного зростання і процвітання є перехід економіки в інноваційну фазу розвитку. З цією метою в багатьох державах здійснюються зусилля щодо розвитку національних інноваційних систем, збільшення державних і приватних інвестицій в наукові розробки, створення спеціальних кластерів інноваційного розвитку (вільних економічних зон, технопарків, центрів переваги тощо) і інші економічні і політичні заходи. При цьому, як правило, мало уваги приділяється аналізу національної культурної специфіки, що, на наш погляд, здатне все сміливі і правильні ідеї, викладені в програмах розвитку країн, привести до зворотного результату за відомою формулою «хотіли як краще, а вийшло як завжди».

Що потрібно зробити, щоб запустити процес економічного розвитку? Нажаль, подібного рецепта не існує. Неможливо сконструювати процвітання. Такі спроби конструювання робляться відповідно за двома моделями. Перша, яку часто відстоюють міжнародні організації на зразок МВФ, має на увазі, що поганий розвиток викликаний поганою економічною політикою, і внаслідок цього «підопічним» країнам пропонується певний список поліпшень. Багато країн по всьому світу імітували подібні реформи лише в показному порядку. Насправді реформи були нав'язані цим країнам, при цьому ніхто не турбувався тим, що політичні інститути та культурні традиції там діють своєю чергою.

В іншому виодку реформи проводилися, але не давали позитивного результату. В першу чергу таке відбувалося тому, що в заплановані процеси втручався неврахований фактор, а саме культура або національний менталітет. Це виражається в століттями накатаних, звичних моделях поведінки, в основі яких лежать неусвідомлювані і тому особливо міцні (і важкі для аналізу) культурні цінності і уявлення.

Отже, реформи не працюватимуть, якщо ми і подальше будемо виключати з аналізу вплив соціо-культурних чинників. Адже, культура робить важливий вплив на розвиток економіки; урядам, організаціям, що спеціалізуються на надання допомоги в цілях розвитку, аналітичним центрам та вищим навчальним закладам необхідно враховувати в своїй діяльності культурні фактори і проблему культурних змін. Включення аналізу культури і питань щодо її зміни в число факторів, що визначають розробку політичних рішень і проектів міжнародної допомоги, може сприяти суттєвому прискоренню процесів економічного розвитку в світі.

Масова економічна культура є також важливим чинником оновлення економіки та розвитку трансформаційних процесів. У сучасному українському суспільстві спостерігається дефіцит ринкової культури, який виявляється у нерозумінні структури та механізмів ринкової економіки, нестачі досвіду участі в роботі ринкових структур, невмінні виконувати певні економічні ролі в умовах ринкових реалій. Значна частина населення досі перебуває в полоні стереотипів, які перешкоджають вивільненню і зростанню потенціалу вільного економічного розвитку суспільства.

У процесі формування нової економічної культури і соціальних механізмів її реалізації необхідно використовувати досвід накопичений країнами розвиненої демократії. Але при цьому слід уникати сліпого копіювання, що може привести до відторгнення. Доцільно було б поєднувати національні традиції і культурні зразки з тим новим потенціалом, який надає інтеграція в глобальному соціально-економічному просторі.

Список використаних джерел

1. М.Тодаро. Економічний розвиток / М.Тодаро., 1997. – С.- 79-90.
2. Теоретичні засади структурних трансформацій економіки [Електронний ресурс] – 2011. – Режим доступу до ресурсу: <http://sophus.at.ua>
3. Паращевін М. Релігія та релігійність в Україні. – К.: Інститут політики; Інститут соціології НАН України, 2009.- С.-56
4. Аджемоглу Д., Робинсон Дж. А. Почему одни страны богатые, а другие бедные. Происхождение власти, процветания и нищеты. — М.: АСТ, 2016. — 693 с.
5. De Soto, H. (2001). The Mystery of Capital. Finance and Development. IMF. . - [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/2001/03/desoto.htm>
6. North, D.C. The Role of Institutions in Economic Development. - [Електронний ресурс]. – 2003. – Режим доступу до ресурсу: http://www.unece.org/fileadmin/DAM/oes/disc_papers/ECE_DP_2003-2.pdf
7. Angeles L. Institutions, Property Rights, and Economic Development in Historical Perspective. [Електронний ресурс]. – 2011. Режим доступу до ресурсу: http://www.gla.ac.uk/media/media_189284_en.pdf
8. Pejovich, Steve, (1984), The Incentive to Innovate Under Alternative Property Rights, Cato Journal, 4, issue 2, p. 427-455. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://object.cato.org/sites/cato.org/files/serials/files/cato-journal/1984/11/cj4n2-5.pdf>
9. Angeles L. Institutions, Property Rights, and Economic Development in Historical Perspective. [Електронний ресурс]. – 2011. Режим доступу до ресурсу: http://www.gla.ac.uk/media/media_189284_en.pdf
10. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму / М. Вебер // Вебер М. Избранное. - М.: Прогрес, 1990. - С. 61-272.
11. David Landes. The Wealth and Poverty of Nations: Why Some are So Rich and Some So Poor (ISBN 0-393-04017-8) / David Landes., 1998.-С. 177.
12. Sachs J. D. The End of Poverty. NY, Penguin, 2005. -Р. 60.

13. Waters, A.R. (1987). Economic Growth and the Property Rights Regime .
[Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу:
<http://www.cato.org/sites/cato.org/files/serials/files/cato-journal/1987/5/cj7n1-6.pdf>
14. Лоуренс Харісон. Культура і економічний розвиток [Електронний ресурс] / Лоуренс Харісон. – 2010. – Режим доступу до ресурсу:
<http://gtmarket.ru/laboratory/expertize/3506>.
15. Діпак Лал. Ненавмисні наслідки: вплив забезпеченості факторами виробництва, культури і політики на довгострокові економічні результати / Діпак Лал., 2007.
16. Парсонс Т. Система сучасних суспільств. М. : Аспект-Пресс, 1997. - С. 12.
17. Генезис культури, специфіка культурних знань [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://perviydoc.ru>
18. Ясін Є.Г., Тектонічні зрушення в світовій економіці. Що скаже фактор культури. / Ясін Є.Г., Снігова М.В., 2009.
19. Culture Makes Almost All the Difference // Culture Matters / Ed. by Lawrence Harrison and Samuel Huntington. NY, Basic Books, 2000. P. 2.
20. Лін Я. І. Міжнародний досвід та національна практика проведення аудиту ефективності використання бюджетних коштів / Я. І. Лін // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції [Електронний ресурс].. - 2013. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvfb_i_2013_3_12.
21. «Розуміння сучасності» [Електронний ресурс]. – 1977. – Режим доступу до ресурсу: <http://ecsocman.hse.ru/data/349/949/1219/15-Berger.pdf>.
22. Культурна революція в Китаї [Електронний ресурс] // Новини України. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://kordon.com.ua>
23. Горохов С.А. Релігійний фактор в сучасній політиці Індії \ \ Вісник Адигейського державного університету. Серія 1: Регіональні науки: філософія, історія, соціологія, юриспруденція, політологія, культурологія Випуск № 2 [Електронний ресурс]. - 2011. - – Режим доступу до ресурсу: <http://bibliofond.ru>
24. Гуннар Мюрдаль. " Сучасні проблеми "третього світу" / Гуннар Мюрдаль., 1972. – 768 с.
25. Зверяков М. І. Глобалізація і деіндустріалізація: зміст, суперечності та способи їх розв'язання / М. І. Зверяков // Економіка України. – 2017. - № 11. – С. 3-16.
25. Культура як духовний та суспільний феномен [Електронний ресурс]. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: [http:// bibl.com.ua](http://bibl.com.ua)

26. Липов В. Оцінка інституціональної комплементарності: що ми вимірюємо / В. Липов // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Економічна серія. – 2010. – № 892. – С. 81–88.
27. Hofstede G. Cultures and organizations: software of the mind /G. Hofstede.-2000 – N.Y. : McGrawHill.
28. Khayyek F. Pagubnaya samonadeyannost' / F. Khayyek. – М. : Novosti, 1992. –304 s.
29. Лебедєва Н. Цінності культури і розвиток суспільства / Н. Лебедєва, А. Татарка. - М.: Видавництво ГУ ВШЕ, 2007. - 527 с.
30. Тарасевич В. Економіка: гіпотези і досліді / В. Тарасевич. - М.: ТЕИС, 2008. - 567 с.
31. Зверяков М.І. Теоретичні і методологічні основи дослідження економічних відносин в Україні в умовах інтеграції в глобальний процес розвитку – О.:Атлант, 2016. - 389 с.
32. Shumpeter Y. Kapitalizm, sotsializm i demokratiya / Y. Shumpeter // Shumpeter Y. Teriya ekonomicheskogo razvitiya. Kapitalizm, sotsializm i demokratiya / I. Shumpeter. – М. : Eksmo, 2007. – S. 363–824.
33. Зверяков М. И. Уроки рыночной трансформации в Украине / М. И.Зверяков // Экономика Украины. – 2016. - № 8. – С. 7-25.
34. Всесвітній економічний форум [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-2>.
35. Індекси економічного розвитку [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
36. . Індекси економічного розвитку [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.rosstat.gov.ua/>.